

# Nader onderzoek N656-Randweg Oud-Vossemeer

Projectnummer 251704

10 oktober 2025



## Auteur

ing. R.J. Buijs

## Opdrachtgever

Provincie Zeeland  
Postbus 6001  
4330 LA Middelburg



## Inhoudsopgave

|     |                                                      |    |
|-----|------------------------------------------------------|----|
| 1   | INLEIDING .....                                      | 3  |
| 2   | METHODE .....                                        | 5  |
| 2.1 | VLEERMUISONDERZOEK.....                              | 5  |
| 2.2 | NADER ONDERZOEK KLEINE MARTHACHTIGEN.....            | 6  |
| 2.3 | NADER ONDERZOEK HAAS.....                            | 6  |
| 2.4 | NADER ONDERZOEK RUGSTREEPPAD .....                   | 6  |
| 2.6 | VELDBEZOeken EN OMSTANDIGHEDEN .....                 | 7  |
| 3   | RESULTATEN VELDONDERZOEKEN .....                     | 8  |
| 3.1 | BESCHRIJVING WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN .....          | 8  |
| 3.2 | WAARGENOMEN FUNCTIES VLEERMUIZEN.....                | 8  |
| 3.3 | WAARNEMINGEN PER VLEERMUISOORT .....                 | 9  |
| 3.4 | BESCHRIJVING WAARNEMINGEN KLEINE MARTHACHTIGEN ..... | 15 |
| 3.5 | BESCHRIJVING WAARNEMINGEN HAAS .....                 | 16 |
| 3.6 | BESCHRIJVING WAARNEMINGEN RUGSTREEPPAD.....          | 17 |
| 3.7 | MITIGATIE/COMPENSATIE .....                          | 18 |
| 4   | CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....                     | 22 |
|     | LITERATUUR.....                                      | 24 |
|     | BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER.....                       | 25 |

# 1 Inleiding

De Provincie Zeeland is voornemens om een nieuwe rondweg aan te leggen bij Oud-Vossemeer zodat de N656 niet door het dorp zelf gaat (zie figuur 1.1). Het plangebied ligt ten zuiden van Oud-Vossemeer op het eiland Tholen (Provincie Zeeland). Het plangebied bestaat grotendeels uit landbouwgebieden, bestaande wegen en opgaande beplanting.

De werkzaamheden bestaan onder andere uit het verwijderen van opgaande beplanting, aanbrengen dijklichamen, aanbrengen wegen, verleggen watergangen en aanbrengen nieuwe beplanting. Voor de ingreep worden geen gebouwen geamoveerd. De voorlopige planning is om de werkzaamheden in het vierde kwartaal van 2026 op te starten met een looptijd tot circa kwartaal drie 2027.



Figuur 1.1 Ligging plangebied Randweg Oud-Vossemeer

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of houtopstanden (Omgevingswet (Ow), Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Zeeland; Natuurnetwerk Zeeland (NNZ) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Hiervoor is in 2025 een quickscan opgesteld (Buijs, 2025). Uit deze quickscan bleek dat nader onderzoek nodig was naar de aanwezigheid en gebiedsgebruik van vleermuizen, kleine marterachtigen, haas en rugstreeppad.

In dit kader is door de opdrachtgever (Provincie Zeeland.) de opdracht verstrekt om, onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid, gebruik en eventuele functies vleermuizen, kleine marterachtigen, haas en rugstreeppad.



Het onderzoek is toegespitst op het voorkomen van hierboven genoemde mogelijk aanwezige soorten te beoordelen (vast te stellen danwel uit te sluiten). Om aan de hand van het onderzoek de voorgenomen ontwikkeling (het verwijderen van opgaande beplanting en opstallen en aanleg nieuwe weg met weg begeleidende beplanting) zorgvuldig te kunnen voorbereiden en realiseren. 1

#### *Leeswijzer*

In hoofdstuk 2 is de methode van onderzoek en werkwijze toegelicht. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de veldbezoeken uitgewerkt en is de noodzakelijke maatregelen beschreven om het project uitvoerbaar te krijgen. In hoofdstuk 4 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

## 2 Methode

Op basis van uitgevoerde quickscan (Buijs, 2025) is nader onderzoek noodzakelijk omdat voor verschillende soorten mogelijk beschermde functies aanwezig zijn. Om dit vast te stellen (of uit te sluiten) is nader onderzoek uitgevoerd.

Werkstappen:

1. Jaarrond vleermuisonderzoek;
2. Nader onderzoek aanwezigheid kleine marterachtigen;
3. Nader onderzoek aanwezigheid haas;
4. Nader onderzoek aanwezigheid rugstreeppad;

### 2.1 Vleermuisonderzoek

Het terrein is bezocht op diverse datums (zie tabel 2.1). Er is gebruik gemaakt van de batdetectoren Pettersson D240x, D230 waarbij met diverse veldbezoeken aanvullend geluidsopnamen, zijn gemaakt door een of twee Songmeters SM4 BAT met GPS-logger. Niet tijdens alle bezoeken zijn geluidsopnamen gemaakt. Opgenomen geluiden zijn geanalyseerd met de programma's BatSound en Kaleidoscope. Er is iedere ronde geïnventariseerd met twee ter zake deskundige waarnemers, door S.J.M.P. Halters en R.J. Buijs van Buijs Eco Consult B.V. waarbij gelet is om verblijfplaatsen in bomen, vliegroutes en foerageergebied. Daarbij is gewerkt volgens het vleermuisprotocol 2021. Tijdens de bezoeken is ook gekeken naar de andere aangrenzende panden en de functionaliteit weg begeleidende en overige beplanting als vliegroute en foerageergebied. Hiervoor zijn rondes afgelegd met een vleermuislogger door het plangebied.

Mogelijk te verwachten soorten op de locatie waren:

- Gewone dwergvleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Grootoorvleermuis (spec);

En eventueel minder veelvuldig voorkomende soorten (mogelijk aanwezig maar geen verblijfplaats verwacht) zoals:

- Rosse vleermuis;
- Watervleermuis.

Tijdens de bezoeken is er aanvullend gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (FLIR E6/ Pulsar Helion XP50) en een krachtige zaklamp (Feniks) om aanwezige vleermuizen in hun bewegingen te kunnen volgen. De veldbezoeken zijn merendeels uitgevoerd vanaf zonsondergang.

## **2.2 Nader onderzoek kleine marterachtigen**

Om de aanwezigheid van kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn) aan te tonen is een onderzoek met zogenaamde cameravallen uitgevoerd. Hiervoor zijn marterbox, struikrover en standalone camera ingezet (zie figuur 2.1). vanaf 1 juni zijn deze geplaatst tot 26 september 2025. Om de zes weken is de lokstof vervangen. Om dieren te lokken zijn blikjes sardines, haring en pindakaas gebruikt.



Figuur 2.1. Toegepaste cameravallen v.l.n.r. marterbox, struikrover en standalone camera.

## **2.3 Nader onderzoek haas**

Tijdens de looptijd van het onderzoek naar vleermuizen, kleine marterachtigen en rugstreepdier is gericht gekeken naar de aanwezigheid van haas binnen het plangebied en dan met name naar hazenlegers (verblijfplaatsen van haas). Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de nachtkijker Pulsar Helion XP50.

## **2.4 Nader onderzoek rugstreepdier**

Geschikte wateren zijn bemonsterd op het voorkomen van eieren, larven en volwassen dieren. Met behulp van een schepnet zijn steekproeven genomen. In de avonduren is geluisterd naar roepende mannetjes (kooractiviteit), met name gericht op het opsporen van rugstreepdieren. Verspreid door het plangebied zijn tapijttegels uitgelegd om de aanwezigheid van rugstreepdier vast te stellen (gebruik als landbiotoop). Deze tapijttegels zijn 25 april uitgelegd en gedurende 6 weken wekelijks gecontroleerd. Omdat een deel van deze tegels aanvankelijk vaak verdwenen (mogelijk aangezien als zwerfvuil), zijn ze blijven liggen en gecontroleerd in combinatie met de andere bezoeken t/m 26 september 2025.

## 2.6 Veldbezoeken en omstandigheden

Tabel 2.1. Overzicht met bezoekdata, tijden en weersomstandigheden

| Voorjaarsbezoeken |         |                                                 |                  |          |                                           |
|-------------------|---------|-------------------------------------------------|------------------|----------|-------------------------------------------|
| Datum             | Soort   | functies                                        | Aanvan<br>gstijd | Eindtijd | Weer                                      |
| 17-2-2025         | H       | verblijfplaatsen                                | 16.30            | 17.30    | 3 °C, wind 3 Bft ZW, bewolkingsgraad 4/8  |
| 27-3-2025         | H/R     | verblijfplaatsen                                | 16.00            | 17.00    | 10 °C, wind 5 Bft NO bewolkingsgraad 4/8  |
| 25-4-2025         | H/R     | verblijfplaatsen                                | 07.00            | 08.00    | 15 °C, wind 3 Bft ZW, bewolkingsgraad 4/8 |
| 15-5-2025         | H/R     | verblijfplaatsen/kooractiviteit                 | 20.00            | 22.30    | 16 °C, wind 4 Bft Z, bewolkingsgraad 5/8  |
| 1-6-2025          | V/M/H/R | verblijfplaatsen/kooractiviteit/<br>vliegroutes | 18.00            | 00.40    | 20 °C, wind 5 Bft NW, bewolkingsgraad 6/8 |
| 17-6-2025         | V/M/H/R | verblijfplaatsen/kooractiviteit/<br>vliegroutes | 02.15            | 07.30    | 18 °C, wind 3 Bft O, bewolkingsgraad 3/8  |
| 15-7-2025         | V/M/H/R | verblijfplaatsen/kooractiviteit/<br>vliegroutes | 19.30            | 00.35    | 23 °C, wind 5 Bft N, bewolkingsgraad 4/8  |
| Najaarsbezoeken   |         |                                                 |                  |          |                                           |
| Datum             | Soort   | Functionies                                     | Aanvan<br>gstijd | Eindtijd | Weer                                      |
| 21-8-2025         | V/M/H/R | verblijfplaatsen/vliegroutes                    | 20.00            | 01.05    | 22 °C, wind 4 Bft Z, bewolkingsgraad 5/8  |
| 26-9-2025         | V/M/H/R | verblijfplaatsen/vliegroutes                    | 19.55            | 00.55    | 14 °C, wind 3 Bft W, bewolkingsgraad 7/8  |

Verklaring: V vleermuis, M= marterachtigen, H= haas, R= rugstreeppad.

## 3 Resultaten veldonderzoeken

### 3.1 *Beschrijving waarnemingen vleermuizen*

De volgende soorten zijn meermaals en met zekerheid vastgesteld:

- Gewone dwergvleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Rosse vleermuis;
- Watervleermuis.

Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn verschillende vleermuissoorten en verschillende gebruiksoorten van de gebieden (foerageren, vliegroute, en eventuele verblijfsplaatsen) bepaald. In onderstaande tekst is een beknopte toelichting gegeven van de verschillende functies die het plangebied (en de directe omgeving) vervult voor vleermuizen (en voor welke soorten). Vervolgens wordt ingegaan of deze functie vanwege de voorgenomen ontwikkeling wordt beperkt danwel deels komt te vervallen en welke maatregelen hiervoor nodig zijn om dit te compenseren/mitigeren.

### 3.2 *Waargenomen functies vleermuizen*

Binnen de projectgrens zijn geen verblijfsplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Wel zijn verblijfsplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld in woningen aan de Duivekeetseweg en Molenweg

- + Molenweg 44 (zomer- en paarverblijf 1-3 gewone dwergvleermuizen)
- + Molenweg 48 (zomer- en paarverblijf 1-3 gewone dwergvleermuizen)
- + Duivekeetseweg 1 (zomer- en paarverblijf 1 gewone dwergvleermuis)
- + Molendijk 5 (zomer- en paarverblijf 1-3 gewone dwergvleermuizen)
- + Molendijk 4 (zomer- en paarverblijf 1-3 gewone dwergvleermuizen)

De Molenweg zelf wordt door gewone en ruige dwergvleermuis gebruikt om te foerageren van een essentiële vliegroute was geen sprake. Enkele gewone dwergvleermuizen foerageren in de luwte langs de beplanting en in de tuinen van Molenweg 44, Molenweg 48, Duivekeetseweg 1 en Molendijk 7). De molendijk en Oud-Vossemeersedijk t.h.v. het dorpspark wordt eveneens gebruikt door beide soorten.

### 3.3 Waarnemingen per vleermuissoort

#### *Gewone dwergvleermuis*

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en is overwegend een typische gebouwbewoner.

Vanaf de openbare weg is vastgesteld dat er sprake was van een zomer- en later in najaar paarverblijf van enkele gewone dwergvleermuizen bij de woningen die grenzen aan het projectgebied (Molenweg 44, Molenweg 48, Duivenkeetseweg 1 en Molendijk 3 en 5). Hierbij is vooral foerageren boven de tuinen waargenomen (zie 3.1 en 3.2).



Figuur 3.1. Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis Molenweg en Duivenkeetseweg.



*Figuur 3.2. Verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis Molendijk*

In de opgaande beplanting langs de Molenweg, Duivenkeetseweg, Molendijk en Oud Vossemeersedijk zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Vooral de noordzijde van de Molendijk en de Oud Vossemeersedijk werden door enkele tientallen (30-40) gewone dwergvleermuizen gebruikt als vliegroute om van en na het dorp te vliegen waar de verblijfplaatsen zijn (zie figuur 3.3 en 3.4). Er wordt vooral in de luwte van beide dijken gevlogen boven struweel. Bij de Molenweg is geen echte vliegroute vastgesteld. Wel zijn waarnemingen gedaan van overstekende gewone dwergvleermuizen. Dit betrof vooral foeragerende dieren die in rondjes boven de beplanting vlogen en hierbij af en toe de Molenweg overstaken.

Effecten op de gewone dwergvleermuis kunnen worden voorkomen door behoud bomen langs de noordzijde op zowel de Molendijk en Oud Vossemeersedijk, licht mag niet uitstralen op de noordzijde van beide dijken die wordt gebruikt als vliegroute. Dit speelt met name bij de aansluitingen van de rondweg op beide dijken. Ook bij de te realiseren rotonde moeten bomen zoveel mogelijk behouden blijven en/of groenstructuren versterkt door nieuwe aanplant om de functionaliteit voor de gewone dwergvleermuis te handhaven. Ook hier geldt dat licht niet mag uitstralen op de aanwezige beplanting (scherpe cutoff). Geadviseerd wordt om smart te verlichten met licht dat gedempt is als er geen verkeer aanwezig is. Door de landschappelijke inpassing van de rondweg met veel opgaande beplanting en extra waterpartijen wordt het gebied tussen de Molendijk en Oud-Vossemeersedijk aantrekkelijker en functioneler voor gewone dwergvleermuis.



*Figuur 3.3 Vliegroute gebruikt door enkele tientallen gewone dwergvleermuizen van en na dorp langs Molendijk*



*Figuur 3.4 Vliegroute gebruikt door enkele tientallen gewone dwergvleermuizen van en na dorp langs Oud Vossemeersedijk*



*Figuur 3.5 overstekende gewone dwergvleermuizen Molenweg*

Foerageren vond vooral plaats buiten het plangebied boven de tuinen (vlak bij de vastgestelde verblijven) en het zogenaamde dorpspark van Oud-Vossemeer. Kort na uitvliegtijd was hier al activiteit van gewone dwergvleermuis wat wijst op verblijfplaatsen in de directe omgeving (zie fig. 3.6).



Figuur 3.6 Foerageeractiviteit van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen boven tuinen en park.

#### *Ruige dwergvleermuis*

De ruige dwergvleermuis is vooral een boombewoner. In migratie (en paartijd) kunnen echter ook paarverblijven in bebouwing worden aangetroffen. Tijdens de veldbezoeken is geen balts gehoord vanuit woningen of bomen in of langs het plangebied. Wel is de soort foeragerend aangetroffen (zie figuur 3.6).

#### *Laatvlieger*

De laatvlieger is bekend als een typische gebouwbewoner. Deze soort is meerdere keren hoog over en langs vliegend waargenomen. Waarschijnlijk heeft de soort verblijfplaatsen in het dorp Oud-Vossemeer. Gezien de beperkte omvang van de waarnemingen heeft de soort geen binding met het plangebied. In de geluidsopnamen wordt dit verder bevestigd doordat de opnamen niet in uitdanwel invliegperiodes zijn gemaakt. Effecten van de voorgenomen ingreep op laatvlieger kunnen worden uitgesloten.

#### *Rosse vleermuis*

De rosse vleermuis is een typische boombewoner. Kraamkolonies zijn te vinden in oud bos. Tijdens 1 bezoek is een overvliegend exemplaar waargenomen. Deze grotere vleermuissoorten vliegen vrij van geleiding over het plangebied. Er zijn geen aanwijzingen voor verblijfplaatsen binnen het plangebied. Effecten van de voorgenomen ingreep op rosse vleermuis kunnen worden uitgesloten.

#### *Watervleermuis*

Tijdens het onderzoek is een zeer beperkt aantal opnames gedaan van watervleermuis, hierbij is de soort niet tijdens elk bezoek opgemerkt wat indiceert dat er geen verblijfplaats op korte afstand van het projectgebied aanwezig is. Geschikte holle bomen ontbreken ook binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Effecten van de voorgenomen ingreep op watervleermuis kunnen worden uitgesloten.

### 3.4 Beschrijving waarnemingen kleine marterachtigen

Voor het onderzoek is op 4 locaties de eventuele aanwezigheid van kleine marterachtigen gemonitord (zie fig. 3.7). Op de cameravallen zijn geen bunzing, wezel of hermelijn aangetroffen. Wel vrijgestelde soorten als veldmuis, aardmuis, vos, huisspitsmuis en ree. Effecten van de rondweg op bunzing, wezel en hermelijn worden niet verwacht. Wel kan het ontwerp en beheer van de nieuwe rondweg de kwaliteit versterken voor de deze soorten. Hierbij kan ook worden gedacht aan het maken van een marterverblijf wat verder van de weg gesitueerd.



Figuur 3.7 Locaties camera's

### 3.5 Beschrijving waarnemingen haas

De haas is zo'n beetje tijdens alle veldbezoeken waargenomen en ook op cameraval vastgelegd. In het perceel bij Molendijk 3 is ook een hazenleger in april aangetroffen met 2 jonge hazen. De overige waarnemingen betreffen volwassen hazen. Door het agrarisch gebruik kunnen hazenlegers gemist zijn door de hoge vegetatie. Door de nieuwe rondweg bestaat er wel een kans op meer verkeersslachtoffers onder haas. Daarom is voor haas sprake van een vergunningsplicht. Effecten op haas kunnen worden gemitigeerd door de bermen extensief te beheren waardoor extra leefgebied ontstaat waarin de haas dekking kan vinden. Foerageren doet de haas vooral op de agrarische percelen.



Figuur 3.7 waarnemingen haas

### 3.6 Beschrijving waarnemingen rugstreeppad

Tijdens de voorjaarsbezoeken is geen kooractiviteit vastgesteld van roepende mannetjes rugstreeppad en zijn geen eisnoeren of larven waargenomen van rugstreeppad in het plangebied. Ook onder de geplaatste tapijttegels zijn geen rugstreeppadden aangetroffen. Wel zijn bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander aangetroffen in de sloten en/of onder hout en andere materialen binnen het plangebied. In 2024 is veelvuldig kooractiviteit gehoord vanaf de ondergelopen paardenwei (zie fig. 3.8). Omdat rugstreeppadden zeer mobiel zijn kunnen ze in 2025 ook buiten de grenzen van het plangebied van de rondweg zijn getrokken en kunnen ze bij geschikte omstandigheden (nat voorjaar, voorbelastingen en ondiepe waterplassen) ook zo weer terugkeren. Om die reden wordt geadviseerd wel een vergunning aan te vragen voor rugstreeppad en tijdens de uitvoering het werkgebied in de amfibieschermen te zetten om de rugstreeppad te weren op de bouwlocatie van de rondweg. Effecten op de rugstreeppad kunnen worden gemitigeerd door de aanleg van enkele vaste poelen voor de soort met winterhabitat in de vorm van breuksteen (basaltbrokken) voorzien van vergraafbaar zand.



Figuur 3.8 waarneming voortplanting rugstreeppad in 2024

### **3.7 Mitigatie/compensatie**

Om het projectvoornemen; aanleg randweg N656 (zie figuur 3.9) mogelijk te maken zijn er voor de aangetroffen beschermde soorten mitigerende en compenserende maatregelen nodig. Het betreft hier de volgende vastgestelde beschermde functies:

- + Behoud vliegroute gewone dwergvleermuis Molendijk;
- + Behoud vliegroute gewone dwergvleermuis Oud Vossemeersedijk;
- + Behoud functionaliteit foerageergebied Molenweg voor gewone dwergvleermuis;
- + Behoud functionaliteit haas;
- + Behoud functionaliteit rugstreeppad.

Per beschermde functie wordt een gedetailleerd voorstel tot mitigatie en compensatie gedaan waarmee de functionaliteit voor deze beschermde soorten blijft gehandhaafd (en in toekomst kan worden versterkt). Hiervoor moet t.z.t. een Omgevingsvergunning flora- en faunaactiviteit voor worden aangevraagd bij de Provincie Zeeland. Het plan is hiermee uitvoerbaar en haalbaar.



Figuur 3.9 Planvoornemen

### Behoud vliegroute gewone dwergvleermuis Molendijk

Verlichting mag niet uitstralen op de noordzijde van de Molendijk. Verlichting moet beperkt zijn tot de noodzakelijke, scherpe cutoff hebben ook smart zijn en gedempt tijdens de nacht als er geen verkeer aanwezig is. Ook mogen hier geen bomen gekapt worden. De aansluiting van de randweg op de Molendijk wordt versterkt door de aanplant van extra bomen (zie figuur 3.9). Langs de nieuwe randweg dienen eveneens bomen te worden aangeplant zodat de randweg zelf ook als vlieg- en foerageergebied kan dienen voor de gewone dwergvleermuis. Gedacht kan worden aan het plaatsen van enkele vleermuispalen langs de randweg om extra verblijfplaatsen te realiseren, zie figuur 3.10 (aanbeveling).



3.10 Inbouwvoorziening (illustratief)

### Behoud vliegroute gewone dwergvleermuis Oud Vossemeersedijk

Verlichting mag niet uitstralen op de noordzijde van de Oud Vossemeersedijk. Verlichting moet beperkt zijn tot het noodzakelijke, een scherpe cutoff hebben, smart zijn en gedempt tijdens de nacht als er geen verkeer aanwezig is. Ook mogen hier geen bomen gekapt worden. De aansluiting van de randweg op de Molendijk wordt versterkt door de aanplant van extra bomen (zie figuur 3.9). Langs de nieuwe randweg dienen eveneens bomen te worden aangeplant zodat de randweg zelf ook als vlieg- en foerageergebied kan dienen voor de gewone dwergvleermuis. Gedacht kan worden aan het plaatsen van enkele vleermuispalen langs de randweg om extra verblijfplaatsen te realiseren, zie figuur 3.10 (aanbeveling).

### Behoud functionaliteit foerageergebied Molenweg voor gewone dwergvleermuis

Verlichting op de nieuwe rotonde moet scherpe cutoff hebben en smart uitgevoerd zijn dus gedempt bij ontbreken verkeer in de nacht. Door de nieuwe rotonde landschappelijk in te passen door aanplant bomen (zie figuur 3.9) en geen gaten te creëren die groter zijn dan maximaal 30 meter tussen de bomen blijft de huidige functionaliteit van het gebied rond de Molenweg behouden voor gewone dwergvleermuis. Omdat het geen essentiële vliegroute is gelden er geen restricties tot behoud van lijnvormige structuren tijdens de aanleg (wat wel het geval is bij de Molendijk (noordzijde) en Oud-Vossemeerse dijk (noordzijde)).

### Behoud functionaliteit haas

Het plangebied is in potentie geschikt voor haas. Tijdens de aanlegfase is er sprake van tijdelijke aantasting leefgebied haas. Echter na de reconstructie wordt dit weer hersteld en vormen bermen en taluds weer foerageergebied voor haas. Wel neemt de kans op verkeersslachtoffers toe door de aanleg van de randweg. Omdat er sprake is van tijdelijke aantasting van leefgebied en kans op verkeersslachtoffers dient er voor haas een Omgevingsvergunning flora- en faunaactiviteit te worden aangevraagd. Het plangebied moet buiten het actieve voortplantingsseizoen van haas ongeschikt gemaakt worden door het maaien en kort houden van de vegetatie waar werkzaamheden zijn voorzien.

### Functionaliteit rugstreeppad

Het plangebied is in potentie geschikt voor rugstreeppad. Ondanks dat deze soort in 2025 niet is aangetoond was de soort in 2024 wel aanwezig. Van rugstreeppadden is bekend dat ze in korte tijd gebieden (op)nieuw kunnen koloniseren. Op basis van bovenstaande wordt geadviseerd om voor rugstreeppad een Omgevingsvergunning flora- en faunaactiviteit aan te vragen. Tijdens de aanlegfase wordt kolonisatie door rugstreeppad voorkomen door het plaatsen van een amfibiekerend scherm in het actieve seizoen van de rugstreeppad (periode april t/m september). Bij de aanleg wordt leefgebied voor de soort aangelegd door enkele amfibiepoelen met winterhabitat (breukstenen met zand afgewerkt) en wordt een amfibie tunnel met geleiding gerealiseerd t.h.v. het voortplantingswater zodat rugstreeppadden bij kooractiviteit niet massaal de randweg oversteken.

## 4 Conclusies en aanbevelingen

Uit het nader onderzoek zijn de volgende beschermde functies aangetroffen:

- + Behoud vliegroute gewone dwergvleermuis Molendijk;
- + Behoud vliegroute gewone dwergvleermuis Oud Vossemeersedijk;
- + Behoud functionaliteit foerageergebied Molenweg voor gewone dwergvleermuis;
- + Behoud functionaliteit haas;
- + Behoud functionaliteit rugstreeppad.

Voor het projectvoornemen worden deze beschermde functies mogelijk beschadigd, aangetast of minder functioneel. Hiervoor zijn mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig die zijn benoemd in paragraaf 3.6 om het project uitvoerbaar te krijgen. Hiervoor dient t.z.t. een Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit te worden aangevraagd bij de Provincie Zeeland voor minimaal haas en rugstreeppad met een bijbehorend concreet activiteitenplan (met onderbouwing van wettelijk belang en alternatievenafweging). Als de mitigerende maatregelen voor vleermuizen gehandhaafd worden is er geen aantasting van essentiële functies voor vleermuizen en is voor deze soortgroep geen sprake van een vergunningsplicht. Met het nemen van deze maatregelen blijft de gunstige staat van instandhouding van aangetroffen soorten geborgd en is het project uitvoerbaar.

### Aanbeveling stimuleren van kleine marterachtigen

Het plangebied van de randweg is in potentie geschikt voor kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing). Tijdens het onderzoek zijn er geen kleine marterachtigen aangetroffen maar het plangebied wordt door de diversiteit wel aantrekkelijker voor deze soorten. Om kleine marterachtigen te stimuleren wordt voorgesteld 1 of meer zogenaamde marterhoppen te realiseren. In figuur 3.11 is een impressie weergegeven. Hiermee krijgt de nieuwe randweg een meer natuurinclusief ontwerp.



Figuur 3.11. Duurzame marterburchten (illustratief bron: buitenmeesters.nl)

### **Volledigheid inventarisatie**

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Ow vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan de zorgplicht zoals is omschreven in artikel 11.27 Bal van de Ow. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

## Literatuur

Buijs, R.J. 2022 Quickscan N656-Randweg Oud-Vossemeer  
Projectnummer 241609, Buijs Eco Consult B.V., Hoogerheide

Dietz C. en Kieffer A. Veldgids Vleermuizen van Europa, (Nederlandse vertaling) (KNNV-uitgeverij, Zeist 2017)

Limpens, H, Mostert K, Bongers W. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997)

Kennisdocument gewone dwergvleermuis

Kennisdocument ruige dwergvleermuis

Kennisdocument rugstreeppad

[www.KNMI.nl](http://www.KNMI.nl)

[www.verspreidingsatlas.nl](http://www.verspreidingsatlas.nl)

[www.vleermuis.net](http://www.vleermuis.net)

[www.zeeland.nl](http://www.zeeland.nl)

## Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

### Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LVVN bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LVVN is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

### Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
- 2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
- 3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

### **Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)**

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

### **Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)**

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

### **Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)**

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v.

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LVVN goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

**Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).**

| Vergunningsgronden                                                                                                                                                             | Artikel 11.37 Bal | Artikel 11.46 Bal         | Artikel 11.54 Bal en bijlage IX |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------------|---------------------------------|
|                                                                                                                                                                                | Vogels            | Strikt beschermde soorten | Andere soorten                  |
| 1 Er bestaat geen andere bevredigende oplossing                                                                                                                                | Ja                | Ja                        | Ja                              |
| 2 Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding                                                                                                               | Ja                | Ja                        | Ja                              |
| 3 volksgezondheid en openbare veiligheid                                                                                                                                       | Ja                | Ja                        | Ja                              |
| veiligheid van luchtverkeer                                                                                                                                                    | Ja                | Nee                       | Ja                              |
| ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij                                                                                                                  | Ja                | Ja                        | Ja                              |
| ter bescherming van Flora en Fauna                                                                                                                                             | Ja                | Ja                        | Ja                              |
| voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten/ teelt                                                                                                         | Ja                | Ja                        | Ja                              |
| dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten                            | Nee               | Ja                        | Ja                              |
| ruimtelijke inrichting of ontwikkeling                                                                                                                                         | Nee               | Nee                       | Ja                              |
| schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik | Nee               | Nee                       | Ja                              |

### Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
  - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

### **Ow - Gebiedsbescherming**

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNVN.

### **Voortoets en Passende beoordeling**

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

### **Natuurnetwerk Nederland (NNN)**

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
  - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
  - de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
  - tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

### **Wezenlijke waarden en kenmerken**

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

### **'Nee, tenzij'-principe**

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van Toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl). Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een "nee, tenzij-afweging" opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

### Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

#### **Art. 2.44 lid 5 Ow**

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden» onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

### Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Wet natuurbescherming) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal.

Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet.

De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de

Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

### **Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap**

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal).
- herplantplicht (artikel 11.129 Bal)

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNVN (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ov;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - o wegbeplantingen;
  - o beplantingen langs waterwegen, en
  - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNVN goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

### **Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap**

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.